

Sekretariát federálního ministerstva vnitra
právní odbor – dokumentace

ROZKAZ

**MINISTRA VNITRA
ČESKOSLOVENSKÉ SOCIALISTICKÉ REPUBLIKY**

ROČNÍK 1976

V Praze dne 20. července 1976

ČÍSLO 25

změna podle NHV ČSFR č. 7/1991

POMOCNÍCI POHRANIČNÍ STRÁŽE

Praha 1976

Pomocní stráž
Pohraniční stráž

ROZKAZ
MINISTRA VNITRA
ČESKOSLOVENSKÉ SOCIALISTICKÉ REPUBLIKY

ROČNÍK 1976 V Praze dne 20. července 1976 ČÍSLO 25

Registrováno v částce 22/1976 Sb. z. Imim-nr RMV ČSSR 2-2/1983.
- - - nr RMV ČSSR 2-13/1980.

POMOCNÍCI POHRANIČNÍ STRÁŽE

K provedení vyhlášky federálního ministerstva vnitra č. 59/1976 Sb., o pomocnících Pohraniční stráže, a k zabezpečení účinné pomoci obyvatelstva při ochraně státních hranic Československé socialistické republiky stanovím:

Přijímání pomocníků Pohraniční stráže

Čl. 1

[1] O přijetí za pomocníka Pohraniční stráže (dále jen „pomocník PS“) požádá dobrovolně se hlásící občan (dále jen „žadatel“) velitele pohraniční roty nebo pořádkového oddílu Pohraniční stráže (dále jen „velitel jednotky PS“), popřípadě náčelníka oddělení ochrany státních hranic (dále jen „náčelník O OSH“) v místě svého trvalého nebo dlouhodobého přechodného pobytu (dále jen „pobyt“).

[2] Velitel jednotky PS nebo náčelník O OSH provede s žadatelem předběžný pohovor, při němž zjišťuje údaje potřebné k rozhodnutí o přijetí a seznámení ho s významem, úkoly a povinnostmi vyplývajícími z výkonu funkce pomocníka PS. Jestliže při předběžném pohovoru velitel jednotky PS nebo náčelník O OSH zjistí, že žadatel má předpoklady stát se pomocníkem PS, vydá mu tiskopis žádosti o přijetí za pomocníka PS (vzor č. 1).

[3] Žadatel předá vyplněnou žádost o přijetí za pomocníka PS příslušnému veliteli jednotky PS nebo náčelníku O OSH.

Čl. 2

(1) Velitel jednotky PS nebo náčelník O OSH^{*} po přijetí žádosti

- a/ zabezpečí provedení lustrace žadatele v evidencích Veřejné bezpečnosti, Státní bezpečnosti a rejstříku trestů;
- b/ prověří pověst žadatele v místě pobytu a na pracovišti;
- c/ projedná s místním (městským nebo obvodním) národním výborem (dále jen „MNV“), v jehož obvodu má žadatel pobyt, zda ho doporučuje k přijetí za pomocníka PS.

(2) Po skončení prověrky připojí velitel jednotky PS nebo náčelník O OSH k žádosti o přijetí za pomocníka PS výsledky šetření k žadateli a se svým stanoviskem ji předloží služebním postupem příslušnému veliteli brigády Pohraniční stráže (dále jen „velitel brigády PS“) nebo náčelníku krajského odboru ochrany státních hranic (dále jen „náčelník KO OSH“) k rozhodnutí.

(3) Za pomocníka PS se přijme žadatel, který splňuje stanovené podmínky*) a má pobyt nebo pracoviště v oblasti přiléhající ke státním hranicím Československé socialistické republiky (dále jen „státní hranice“); rozsah těchto oblastí stanoví příslušný velitel brigády PS nebo náčelník KO OSH.

(4) Velitel brigády PS nebo náčelník KO OSH podle výsledku šetření rozhodne o přijetí žadatele za pomocníka PS. Kladné rozhodnutí vyhlásí rozkazem.

Čl. 3

(1) Žadatel skládá slib do rukou velitele praporu Pohraniční stráže (dále jen „velitel praporu PS“) nebo náčelníka úsekového oddělení ochrany státních hranic (dále jen „náčelník ÚO OSH“), popřípadě jejich zástupců a stvrzuje jej podáním ruky a svým podpisem (vzor č. 2).

(2) Velitel praporu PS nebo náčelník ÚO OSH, popřípadě jejich zástupci zajistí důstojný průběh slibu.

*) § 2 odst. 1 vyhlášky federálního ministerstva vnitra č. 59/1976 Sb., o pomocnících Pohraniční stráže.

(3) Na každého přijatého pomocníka PS se na jednotce PS nebo O OSH založí osobní spis, v němž je uložena žádost o přijetí, výsledky lustrace a šetření, slib a další materiály vzniklé v průběhu výkonu funkce pomocníka PS.

(4) Velitel jednotky PS nebo náčelník O OSH je povinen informovat o přijetí žadatele za pomocníka PS příslušný MNV a základní útvar Veřejné bezpečnosti, v jejichž obvodu má žadatel pobyt.

Uvolnění a zbavení výkonu funkce pomocníka PS

Čl. 4

(1) Velitel brigády PS nebo náčelník KO OSH musí uvolnit z výkonu funkce pomocníka PS, který o to požádá. Žádost o uvolnění podává pomocník PS zpravidla písemně. Požádá-li o uvolnění ústně, sepíše se o tom záznam, který pomocník PS podepíše. Pomocníku PS, který byl uvolněn, se odebere rukávová páska, průkaz pomocníka PS a pomůcky zapůjčené pro výkon služby.

(2) Pokud mění pomocník PS místo pobytu, ale místo jeho nového pobytu se nalézá v oblasti přiléhající ke státním hranicím, doporučí se mu, aby požádal příslušného velitele jednotky PS nebo náčelníka O OSH v novém místě pobytu o zařazení do jednotky pomocníků PS. Při souhlase pomocníka PS se zašle jeho osobní spis veliteli jednotky PS nebo náčelníku O OSH v místě jeho nového pobytu. V případě změny místa pobytu pomocníka PS mimo oblast přiléhající ke státním hranicím se provede s ním pohovor s doporučením, aby se přihlásil za člena Pomocné stráže Veřejné bezpečnosti v novém místě pobytu.

(3) Požádá-li pomocník PS velitele jednotky nebo náčelníka O OSH v místě nového pobytu do tří měsíců ode dne uvolnění o zařazení do jednotky pomocníků PS, neprovádí se jeho prověrka a neskládá znovu slib. Příslušný velitel brigády PS nebo náčelník KO OSH vyhlásí rozhodnutí o zařazení pomocníka PS rozkazem. Pomocníku PS se vydá rukávová páska a nový průkaz pomocníka PS. Doba výkonu funkce pomocníka PS se v takovém případě považuje za nepřerušenu.

Čl. 5

(1) Pomocník PS může být zbaven výkonu funkce pomocníka PS, jestliže náležitě neplní své povinnosti nebo se dopustí jednání, které je s funkcí pomocníka PS neslučitelné. Za neplnění povinností se pokládá například neodůvodněná neúčast na výkonu služby, školeních a instruktážích po dobu delší než šest měsíců. Za jednání neslučitelné s funkcí pomocníka PS se považuje například zneužití postavení pomocníka PS ve svůj prospěch nebo někoho jiného, morální poklesky, překročení zákonných oprávnění, spáchání úmyslného trestného činu apod.

(2) Odůvodněný návrh na zbavení výkonu funkce pomocníka PS předkládá velitel jednotky PS nebo náčelník O OSH služebním postupem k rozhodnutí veliteli brigády PS nebo náčelníku KO OSH s uvedením opatření, která byla provedena. Pomocníku PS, který je navržen na zbavení výkonu funkce pomocníka PS, se odebere rukávová páska, průkaz pomocníka PS a pomůcky zapůjčené pro výkon služby. Rozhodnutí o zbavení výkonu funkce pomocníka PS vyhláší velitel brigády PS nebo náčelník KO OSH rozkazem.

Čl. 6

(1) Velitel jednotky PS nebo náčelník O OSH je povinen informovat příslušný MNV a základní útvar Veřejné bezpečnosti, v jejichž obvodu má pomocník PS pobyt, o uvolnění pomocníka PS nebo o jeho zbavení výkonu funkce pomocníka PS. V informaci uvede důvody tohoto opatření.

(2) Osobní spis pomocníka PS se ukončí a založí se u jednotky PS nebo O OSH, pokud není stanoveno jinak (čl. 4 odst. 2).

Čl. 7

Zřizování jednotek pomocníků PS

(1) Jednotku pomocníků PS lze zřídit, pokud to operativní a bezpečnostní situace ochrany státních hranic vyžaduje,

jsou-li v úseku jednotky PS nebo O OSH alespoň tři pomocníci PS. V místech, kde nelze zřídit jednotku pomocníků PS, řídí jednotlivé pomocníky PS velitel jednotky PS nebo náčelník O OSH, popřípadě jím určený příslušník jednotky PS nebo O OSH.

(2) Návrh na vytvoření jednotky pomocníků PS zpracovává velitel jednotky PS nebo náčelník O OSH, vyžádá si vyjádření příslušného MNV k návrhu a předkládá jej služebním postupem veliteli brigády PS nebo náčelníku KO OSH. V návrhu uvede důvody k vytvoření jednotky pomocníků PS a úsek její působnosti, který se stanoví zpravidla podle úseku působnosti jednotky PS nebo O OSH. Současně navrhne jmenování vedoucího jednotky pomocníků PS. Má-li jednotka pomocníků PS větší počet, může také navrhnout jmenování zástupce vedoucího jednotky pomocníků PS. Zřízení, doplnění nebo zrušení jednotky pomocníků PS a jmenování jejího vedoucího nebo zástupce vyhláší velitel brigády PS nebo náčelník KO OSH rozkazem.

(3) Velitel jednotky PS nebo náčelník O OSH informuje o vytvoření jednotky pomocníků PS příslušný MNV a základní útvar Veřejné bezpečnosti.

Čl. 8

Vedoucí jednotky pomocníků PS

(1) V čele každé jednotky pomocníků PS je vedoucí jednotky pomocníků PS, který je vybírán z nejlepších a nejschopnějších pomocníků PS.

(2) Vedoucí jednotky pomocníků PS

- a/ zabezpečuje činnost jednotky pomocníků PS na základě pokynů velitele jednotky PS nebo náčelníka O OSH;
- b/ zpracovává rozpis (plán) služeb na jednotlivé pomocníky PS a předkládá ho veliteli jednotky PS nebo náčelníku O OSH;
- c/ provádí instruktáž pomocníků PS, jednotky pomocníků PS a kontroluje jejich činnost;
- d/ zajišťuje účast jednotky pomocníků PS na politické a od-

borné přípravě, aktivech a instruktážích a vede přehled o účasti pomocníků PS;

- e/ pověřuje jednotlivé pomocníky PS úkoly souvisejícími s činností a životem jednotky pomocníků PS (např. propagací, vedením kroniky, dopisovatelskou prací apod.);
- f/ vede základní dokumentaci jednotky pomocníků PS;
- g/ organizuje socialistickou soutěž v jednotce pomocníků PS;
- h/ navrhuje veliteli jednotky PS nebo náčelníku O OSH udělení odměn, čestných uznání, odznaků a vyznamenání pomocníkům PS;
- i/ oznamuje veliteli jednotky PS nebo náčelníku O OSH případy porušení povinností pomocníka PS a navrhuje jejich řešení;
- j/ zúčastňuje se, jestliže je pozván, jednání rady nebo komise pro ochranu veřejného pořádku národního výboru k opatřením dotýkajícím se ochrany státních hranic v obvodu jednotky pomocníků PS;
- k/ udržuje při plnění svých úkolů soustavný styk s velitelem jednotky PS nebo náčelníkem O OSH.

Řízení pomocníků PS

Čl. 9

(1) K zajištění jednotného řízení a informace o politické a bezpečnostní situaci ve svěřeném úseku, o rozhodnutích významných pro ochranu státních hranic a k upřesnění další činnosti pomocníků PS svolává příslušný velitel jednotky PS nebo náčelník O OSH jedenkrát za měsíc všechny pomocníky PS úseku na aktiv nebo instruktáž organizované zpravidla v mimopracovní době.

(2) Velitel praporek PS nebo náčelník O OSH svolává dvakrát za rok praporek nebo úsekové aktivity. Jsou na ně zváni především vedoucí jednotek PS a podle potřeby i další pomocníci PS. Svolávají se zpravidla před zahájením letního nebo zimního období ochrany státních hranic.

Čl. 10

(1) K projednání celkového stavu činnosti pomocníků PS,

plnění úkolů a zaměření další práce se konají brigádní nebo krajské konference a celostátní konference pomocníků PS.

x) (2) Brigádní a krajské konference pomocníků PS svolává velitel brigády PS nebo náčelník KO OSH jedenkrát za rok. Na těchto konferencích jsou zástoupeny prostřednictvím delegátů všechny jednotky pomocníků PS brigády PS nebo KO OSH. Delegáty volí pomocníci PS ze svého středu podle klíče určeného rozkazem velitele brigády PS nebo náčelníka KO OSH.

x) (3) Celostátní konferenci pomocníků PS svolává jedenkrát za dva až tři roky náčelník hlavní správy Pohraniční stráže a ochrany státních hranic po schválení ministrem vnitra Československé socialistické republiky. Celostátní konference se účastní delegáti zvolení na brigádních nebo krajských konferencích pomocníků PS podle klíče určeného rozkazem náčelníka hlavní správy Pohraniční stráže a ochrany státních hranic.

(4) Finanční a materiálně technické zabezpečení pomocníků PS, jednotek pomocníků PS a konferencí pomocníků PS stanoví zvláštní předpisy.*]

Výkon služby pomocníků PS k ochraně státních hranic

Čl. 11

(1) Základní formou výkonu služby pomocníků PS je pozorovací a obchůzková činnost k ochraně státních hranic.

(2) Pomocníci PS jsou k plnění úkolů vysíláni ve smíšených hlídkách s příslušníky jednotky PS nebo O OSH, popřípadě se členy Pomocné stráže Veřejné bezpečnosti nebo zpravidla ve dvoučlenných, popřípadě vícečlenných samostatných hlídkách, kdy nejstarší a nejzkušenější pomocník PS nebo člen Pomocné stráže Veřejné bezpečnosti je určen vedoucím hlídky.

(3) Pomocníci PS jsou používáni k plnění úkolů především podle jejich pracovního zařazení a daných možností, které jim poskytuje jejich zaměstnání (např. zaměstnanci lesních, zemědělských a dopravních závodů, poštovní doručovatelé apod.).

*] NMV ČSSR č. 27/1973.

x) Změna v NMV ČSSR č. 2/1983.

(4) V průběhu kalendářního měsíce ukládá pomocníkům PS úkoly pro výkon služby vedoucí jednotky pomocníků PS podle pokynů velitele jednotky PS nebo náčelníka O OSH. Průběh výkonu služby jednotlivých pomocníků PS eviduje vedoucí jednotky pomocníků PS.

(5) Nově přijatý pomocník PS vykonává službu nejméně po dobu tří měsíců s příslušníkem jednotky PS nebo O OSH. Prokáže-li po této době při pohovoru s velitelem jednotky PS nebo náčelníkem O OSH, popřípadě jím určeným příslušníkem jednotky PS nebo O OSH připravenost k plnění úkolů, může být vyslán k samostatnému výkonu služby. Výsledek pohovoru se zaznamenává v osobním spisu pomocníka PS.

Čl. 12

(1) Úkony a zákroky podle § 57 zákona č. 40/1974 Sb., o Sboru národní bezpečnosti, provádí pomocník PS jen tehdy, jestliže úkon nebo zákrok je nezbytně nutný a je-li předpoklad jejich úspěšného zakončení. Při tom přihlíží zejména k vlastním fyzickým schopnostem, k počtu a charakteru osob, proti nimž úkon nebo zákrok směřuje, a k postoji nezúčastněných osob.

(2) Nemůže-li pomocník PS úkon nebo zákrok vzhledem k dané situaci provést, sleduje osoby ohrožující ochranu státních hranic, zjišťuje údaje nutné k objasnění případu a vyrozumí o tom jednotku PS nebo O OSH, základní útvar Veřejné bezpečnosti, popřípadě požádá o pomoc další pomocníky PS.

(3) Výklad některých pojmů při používání § 57 zákona č. 40/1974 Sb., o Sboru národní bezpečnosti, pomocníky PS ob-
sahuje příloha č. 1 k tomuto rozkazu.

Čl. 13

(1) Pomocníci PS provádějí výkon služby podle rozpisu (plánu) služeb, který po projednání s jednotlivými pomocníky PS a na základě zaměření daného velitelem jednotky PS nebo náčelníkem O OSH zpracovává vedoucí jednotky pomocníků PS.

(2) Rozpis (plán) služeb obsahuje jméno pomocníka PS, datum a hodinu nástupu a ukončení služby, úsek, kde je služba vykonávána a uložené úkoly. O odsloužených hodinách a výsledku služby se provádí záznam do deníku činnosti jednotky pomocníků PS.

(3) Před nástupem služby pomocníka PS s příslušníkem jednotky PS mu může být vydán slzotvorný prostředek a s příslušníkem O OSH mimo to ještě obušek. O zapůjčení těchto prostředků musí být učiněn záznam do zápůjční knihy se stručným zdůvodněním (vzor č. 3). Pomocník PS je povinen zapůjčené prostředky vrátit ihned po skončení služby.

(4) Jestliže pomocník PS při výkonu služby použije obušku nebo slzotvorného prostředku za podmínek stanovených v § 57 zákona č. 40/1974 Sb., o Sboru národní bezpečnosti, musí být o tom sepsán záznam, který podepíše příslušník jednotky PS nebo O OSH a pomocník PS. Dále se postupuje obdobně jako v případech použití těchto prostředků příslušníkem jednotky PS nebo O OSH.

Čl. 14

(1) Pomocníci PS se prokazují průkazem pomocníka PS, ve kterém je uvedeno jméno, příjmení a data narození pomocníka PS. Průkaz je opatřen fotografií pomocníka PS, razítkem a podpisem velitele brigády PS nebo náčelníka KO OSH.

(2) Ztrátu rukávové pásky nebo průkazu pomocníka PS je pomocník PS povinen ihned hlásit veliteli jednotky PS nebo náčelníku O OSH. O ztrátě musí být sepsán záznam. Neplatnost průkazu vyhláší velitel brigády PS nebo náčelník KO OSH rozkazem.

(3) Poškozené rukávové pásky nebo průkazy pomocníků PS se vyměňují za nové na návrh velitele jednotky PS nebo náčelníka O OSH.

Čl. 15

Politická a odborná příprava pomocníků PS

(1) Cílem politické a odborné přípravy pomocníků PS je získání znalostí právních předpisů, politických vědomostí a

taktických zásad výkonu služby potřebných k plnění úkolů pomocníků PS.

[2] Školení v jednotkách pomocníků PS se uskutečňuje jedenkrát za měsíc podle plánu, který na výcvikový rok vyhlásí velitel brigády PS nebo náčelník KO OSH, a zpravidla navazuje na aktiv nebo na instruktáž.

[3] Školení provádí velitel jednotky PS nebo náčelník O OSH, popřípadě přizvaní odborníci (specialisté).

[4] Zvládnutí politické a odborné přípravy prokazují pomocníci PS pohovorem s velitelem jednotky PS nebo náčelníkem O OSH, popřípadě jím určeným příslušníkem jednotky PS nebo O OSH.

Odměny pomocníků PS a jednotek pomocníků PS

Čl. 16

[1] Za dobrý a iniciativní výkon služby nebo mimořádné úspěchy v politické a odborné přípravě ve prospěch ochrany státních hranic, za odvahu a statečnost nebo další činnost související s plněním úkolů pomocníků PS mohou být pomocníkům PS nebo jednotkám pomocníků PS uděleny

- a/ peněžité dary;
- b/ věcné dary;
- c/ čestná uznání (diplomy);
- d/ „Čestný odznak za spolupráci při ochraně státních hranic“;
- e/ odznak „Vzorný pomocník PS“;
- f/ odznak „Čestný pomocník PS“;
- g/ čestné odznaky za ochranu státních hranic.

[2] Návrhy na udělení odměn předkládá velitel jednotky PS nebo náčelník O OSH služebním postupem nadřízeným funkcionářům.

[3] Odměny uvedené v odstavci 1 písm. a/, b/ a d/ až f/ se udělují podle zvláštních předpisů.*]

[4] Udělení odměn všeho druhu je nutné maximálně využít

*) NMV ČSSR č. 27/1973.

k propagaci záslužné činnosti pomocníků PS pro společnost. O udělení odměny se provádí záznam do osobního spisu pomocníka PS.

Čl. 17

Pomocníci PS nebo jednotky pomocníků PS mohou být navrzeni k udělení státních vyznamenání podle příslušných obecně platných právních předpisů.

Čl. 18

Socialistické soutěžení pomocníků PS

[1] Velitel jednotky PS nebo náčelník O OSH ve spolupráci s vedoucím jednotky pomocníků PS řídí, organizuje a vyhodnocuje socialistickou soutěž v jednotkách pomocníků PS.

[2] Soutěž je v jednotkách pomocníků PS zaměřena na získání titulů

- a/ „Vzorný pomocník PS“;
- b/ „Vzorná jednotka pomocníků PS“.

[3] Podmínky soutěže pro získání titulů uvedených v odstavci 2 stanoví velitel brigády PS nebo náčelník KO OSH podle těchto kritérií:

- a/ podíl na zabezpečení ochrany státních hranic;
- b/ rozsah aktivní a společensky prospěšné práce na veřejnosti;
- c/ rozsah a stupeň zvládnutí základních právních předpisů potřebných pro úspěšné plnění funkce pomocníka PS.

[4] Udělování titulů uvedených v odstavci 2 se provádí zpravidla ke konci kalendářního roku.

Čl. 19

Mladí pomocníci PS

[1] Dobrovolně se hlásící občan starší 15 let, který splňuje

stanovené podmínky*), ale ještě nedosáhl věku 21 let, může se stát na doporučení Socialistického svazu mládeže (dále jen „SSM“), MNV místa pobytu nebo pracoviště mladým pomocníkem PS.

(2) Mladého pomocníka PS přijímá na základě jím předložené žádosti velitel jednotky PS nebo náčelník O OSH a vydává mu průkaz mladého pomocníka PS, který je určen jen pro vnitřní potřebu.

(3) Mladí pomocníci PS se zařazují do družstev mladých pomocníků PS. Vedoucího družstva určuje velitel jednotky PS nebo náčelník O OSH z řad příslušníků jednotky PS nebo O OSH. Ve výjimečných případech může být do této funkce určen zkušený a všestranně připravený pomocník PS.

(4) Mladí pomocníci PS se podílejí na ochraně státních hranic zejména tím, že předávají získané poznatky o pohybu a činnosti neznámých osob v hraničním pásmu nebo o jejich protizákonné činnosti jednotce PS, O OSH, základnímu útvaru Veřejné bezpečnosti nebo pomocníkům PS.

(5) Politická a odborná příprava mladých pomocníků PS je v souladu s předbranceckou výchovou organizovanou Svazem pro spolupráci s armádou, prováděna se záměrem připravit je k výkonu vojenské základní služby u Pohraniční stráže a k výkonu funkce pomocníků PS.

Čl. 20

Pionýrské oddíly mladých strážců hranic

(1) U jednotek PS a O OSH mohou být se souhlasem příslušných orgánů pionýrské organizace SSM vytvořeny samostatné pionýrské oddíly nebo skupiny mladých strážců hranic.**)

*) § 2 odst. 1 vyhlášky federálního ministerstva vnitra č. 59/1976 Sb., o pomocnících Pohraniční stráže.

***) Usnesení ÚV KSČ ze dne 19. března 1971 o jednotném systému branné výchovy obyvatelstva.
Programové a organizační zásady pionýrské organizace SSM vydané ÚV SSM pro práci s mládeží v pohraničních okresech.

(2) Velitelé jednotek PS nebo náčelníci O OSH

- a/ zabezpečují trvalé vedení nejméně jednoho pionýrského oddílu nebo skupiny mladých strážců hranic příslušníky jednotky PS nebo O OSH; tam kde pro to nejsou podmínky, zajišťují pomoc civilním vedoucím pionýrských oddílů nebo skupin mladých strážců hranic;
- b/ provádějí ve spolupráci se základní organizací SSM jednotky PS nebo O OSH výběr vedoucích pionýrských oddílů nebo skupin mladých strážců hranic z neaktivnějších a nejlepších členů SSM z řad příslušníků jednotky PS nebo O OSH a zabezpečují jejich přípravu;
- c/ vytvářejí vedoucím pionýrských oddílů nebo skupin mladých strážců hranic z řad příslušníků jednotky PS nebo O OSH podmínky pro jejich práci.

(3) Členové pionýrských oddílů nebo skupin mladých strážců hranic se přiměřeně ke svému věku podílejí na ochraně státních hranic zejména tím, že předávají poznatky o pohybu a činnosti neznámých osob v hraničním pásmu nebo o jejich protiprávní činnosti jednotce PS, O OSH, základnímu útvaru Veřejné bezpečnosti nebo pomocníkům PS.

(4) Za aktivní činnost, která přinesla kladné výsledky pro ochranu státních hranic, mohou být členům pionýrských oddílů nebo skupin mladých strážců hranic uděleny věcné odměny nebo mohou být navrženi příslušným orgánům pionýrské organizace SSM k udělení vyznamenání.

Čl. 21

Závěrečné ustanovení

Pokud situace vyžaduje přímé řízení pomocníků PS nebo jednotek pomocníků PS velitelem praporu PS nebo náčelníkem ÚO OSH, může být plněním tohoto úkolu pověřen důstojník velitelství praporu PS nebo ÚO OSH, který má vůči žadatelům, pomocníkům PS nebo jednotkám pomocníků PS postavení velitele jednotky PS nebo náčelníka O OSH.

Čl. 22

Přechodné ustanovení

Náčelník hlavní správy Pohraniční stráže a ochrany státních hranic zabezpečí, aby všichni funkcionáři Pohraniční stráže a ochrany státních hranic, kteří spolupůsobí při řízení pomocníků PS a jednotek pomocníků PS, byli seznámeni s vyhláškou federálního ministerstva vnitra č. 59/1976 Sb., o pomocnících Pohraniční stráže (příloha č. 2), a tímto rozkazem.

Účinnost

Čl. 23

Tento rozkaz nabývá účinnosti dnem 1. září 1976.

Čj. SM/P-1059/1976

Ministr vnitra:

v zastoupení náměstek ministra vnitra
genmjr. Karel KROPÁČEK v. r.

Obdrží:

M, N, výkonné a funkční útvary FMV,
HSPSOSH, náčelníci KS SNB

Na vědomí:

MV ČSR, MV SSR

Záznam

S rozkazem byli seznámeni (dne - kým): .....

Opatření učiněná k provedení rozkazů: .....

Kontrolou pověřen: .....

Datum: ..... Podpis náčelníka: .....

Vzor č. 1

.....
.....
[adresa jednotky PS nebo OOSH]

ŽÁDOST o přijetí za pomocníka Pohraniční stráže

Jméno a příjmení: .....

Data narození: ..... Místo narození: ..... Okres: .....

Rodiče: otec: ..... matka: ..... rozená: .....

Bydliště: ..... Telefon: .....

Zaměstnání: ..... Telefon: .....

Politická příslušnost: .....

Veřejné a stranické funkce: .....

Voják - nevoják: .....

Po seznámení s významem a úkoly pomocníka Pohraniční stráže žádám o přijetí a zařazení do jednotky: .....

.....
Podpis

Vzor č. 2

SLIB
pomocníka Pohraniční stráže

Já, pomocník Pohraniční stráže, slavnostně slibuji, že budu chránit Československou socialistickou republiku, zájmy dělnické třídy, všeho pracujícího lidu a aktivně přispívat k ochraně státních hranic, veřejného pořádku, bezpečnosti osob a majetku. Při své činnosti budu dodržovat zákony a ostatní právní předpisy a zachovávat státní tajemství.

Tak slibuji!

V ..... dne ..... 197...

.....
Podpis

Potvrzuji, že slib byl vykonán v mé přítomnosti.

.....
velitel praporu Pohraniční stráže nebo
náčelník úsekového oddělení ochrany
státních hranic

Vzor č. 3

Zápůjční kniha

Datum	Jméno a příjmení	Dávod a druh zapůjč. prostředku	Místo a doba výkonu služby	Záznam o zapůjčení a odevzdání	Poznámka x)

x) V poznámce se uvádí, zda byly zapůjčené prostředky použity k zákrokům.

**Vysvětlení některých pojmů používaných v ustanovení § 57
zákona č. 40/1974 Sb., o Sboru národní bezpečnosti**

Ustanovení § 57:

(1) Členové Pomocné stráže Veřejné bezpečnosti 1) jsou při výkonu služby oprávněni 2):

- a/ do příchodu příslušníků Sboru národní bezpečnosti 3) na místo činu za účelem zjištění a zajištění důkazů požadovat vysvětlení 4) od každého, kdo může přispět k objasnění skutečností nutných pro zjištění trestného činu, přečinu nebo přestupku;
- b/ na místě napomenout občana, který porušil veřejný pořádek 5);
- c/ vyzvat občana, který porušil veřejný pořádek, aby prokázal svou totožnost 6);
- d/ vyzvat osobu, která nemůže hodnověrně prokázat svou totožnost nebo která výtržnostmi nebo jiným nepřístojným chováním narušuje veřejný pořádek, jakož i osobu, která byla přistižena při páchání trestného činu nebo přečinu, aby jej následovala na nejbližší útvar Sboru národní bezpečnosti 7);
- e/ zastavit vozidlo, jehož řidič se dopustil závažného porušení předpisů o bezpečnosti a plynulosti silničního provozu a požadovat od něho předložení dokladů předepsaných pro řízení a provoz vozidla;
- f/ zakázat jízdu řidiči, jehož schopnost k řízení je snížena vlivem alkoholu nebo z jiného vážného důvodu;
- g/ je-li nebezpečí z prodlení 8), provést nezbytné úkony k zajištění místa, na kterém byl spáchán trestný čin, přečin nebo přestupek.

(2) Vykonávají-li členové Pomocné stráže Veřejné bezpečnosti službu s příslušníkem Sboru národní bezpečnosti, mohou použít obušku a slzotvorného prostředku, a to podle pokynů příslušníka Sboru národní bezpečnosti a za podmínek stanovených tímto zákonem.

1. Pomocníci PS mají na základě § 45 odst. 2 zákona č. 40/1974 Sb., o Sboru národní bezpečnosti (dále jen „zákon“), a § 1 odst. 2 vyhlášky federálního ministerstva vnitra č. 59/1976 Sb., o pomocnících Pohraniční stráže (dále jen „vyhláška“), v plném rozsahu oprávnění uvedená v § 57 zákona pro členy Pomocné stráže Veřejné bezpečnosti.
2. Oprávnění uvedená v § 57 zákona mohou pomocníci PS vykonávat jen v případě, jsou-li zevně označeni rukávovou páskou ve smyslu § 1 odst. 2 vyhlášky; mimo uvedená oprávnění mohou pomocníci PS uskutečňovat též další oprávnění daná občanům československým právním řádem (např. zadržet osobu přistiženou při trestném činu ve smyslu § 76 odst. 2 trestního řádu apod.). K výkonu těchto oprávnění není zevní označení pomocníků PS nutné.
3. Kde se v § 57 zákona pojednává o příslušníku Sboru národní bezpečnosti, rozumí se ve smyslu § 3 odst. 2 zákona č. 69/1951 Sb., o ochraně státních hranic, i příslušník Pohraniční stráže.
4. Právo požadovat vysvětlení od každého odpovídá i povinnost každého vysvětlení podat. Podání vysvětlení nelze žádným způsobem vynucovat. Vyžádané vysvětlení bude podáno zpravidla ústně na místě činu. Pomocník PS bude zjišťovat jen takové skutečnosti, které je nezbytné zjistit ihned, jelikož by prodlením ztrácel svůj význam.
5. Porušením veřejného pořádku je porušení předpisů, které stanoví pravidla občanského soužití nebo způsob chování osob, které lze právními prostředky vynutit. Porušením veřejného pořádku je i porušení stanoveného režimu v pohraničním území, jako např. vstup do hraničního pásma bez předepsaného povolení nebo nad rozsah v tomto povolení vymezený apod. Napomenutí bude voleno jen tehdy, pokud lze předpokládat, že splní svůj účel. V ostatních případech je nutno osobu předat k řízení příslušným orgánům.
6. Prokazování totožnosti se provádí zpravidla občanským průkazem nebo — u vojáků — vojenským průkazem. Jsou-li pochybnosti o pravosti uvedeného dokladu, je nutno zjišťovat totožnost osoby dalšími způsoby uvedenými v zákoně. Tato opatření provedou orgány Pohraniční stráže nebo Sboru národní bezpečnosti. Na místě je možno spokojit se i s jinými věrohodnými doklady nebo svědectvím osob, které zjišťovanou osobu znají a o jejich totožnosti není pochyb.

V případech, kdy osoba, jejíž totožnost je třeba zjistit proto, že porušila veřejný pořádek, se nachází v dopravním prostředku (např. automobilu, lodi apod.), je možno tento prostředek za tím účelem zastavit.

7. Vyzvání osoby může směřovat i k následování na útvar Pohraniční stráže. Pokud osoba tuto výzvu odmítne, je nutno vyznamenat útvar Pohraniční stráže nebo Sboru národní bezpečnosti a zabránit jí do jejich příchodu v opuštění místa, a to i za přispění místních občanů apod.
8. Nebezpečím z prodlení se rozumí situace, kdy by neprovedení úkonů před příchodem příslušníků Pohraniční stráže nebo Sboru národní bezpečnosti vedlo k poškození nebo zničení stop na místě, kde byl spáchán trestný čin. Půjde zejména o vydání zakazu vstupu na místo činu, jeho střežení apod.

59

V y h l á š k a
federálního ministerstva vnitra
ze dne 26. května 1976
o pomocnících Pohraniční stráže

Federální ministerstvo vnitra stanoví po dohodě s ministerstvem vnitra České socialistické republiky a ministerstvem vnitra Slovenské socialistické republiky podle § 58 zákona č. 40/1974 Sb., o Sboru národní bezpečnosti:

§ 1

(1) Pomocníci Pohraniční stráže (dále jen „pomocníci PS“) se podílejí na plnění úkolů k ochraně státních hranic Československé socialistické republiky.

(2) Jsou-li pomocníci PS zevně označeni, mají při plnění úkolů podle odstavce 1 oprávnění uvedená v § 57 zákona č. 40/1974 Sb., o Sboru národní bezpečnosti (dále jen „zákon“) a jsou veřejnými činiteli.

(3) Zevním označením pomocníka PS je rukávová páska zelené barvy, 105 mm široká, na níž je vyznačen bílými písmeny nápis „pomocník PS“. Písmena nápisu jsou 35 mm vysoká a 20 mm široká. Rukávová páska je označena kulatým razítkem útvaru Pohraniční stráže nebo útvaru Sboru národní bezpečnosti. Při výkonu oprávnění uvedených v odstavci 2 nosí pomocník PS rukávovou pásku na levém předloktí.

(4) Pomocník PS se na požádání prokáže průkazem pomocníka PS.

§ 2

(1) Pomocníkem PS se může stát dobrovolně se hlásící občan, který je oddán socialistickému společenskému a státnímu zřízení, požívá všeobecné vážnosti a důvěry a dosáhl věku 21 let.

(2) O přijetí občana za pomocníka PS rozhoduje na jeho žádost velitel (náčelník) určeného útvaru Pohraniční stráže nebo útvaru Sboru národní bezpečnosti (dále jen „náčelník“) po projednání s příslušným národním výborem.

(3) Občan se stává pomocníkem PS složením slibu do rukou náčelníka. Tento slib zní:

„Já, pomocník Pohraniční stráže, slavnostně slibuji, že budu chránit Československou socialistickou republiku, zájmy dělnické třídy, všeho pracujícího lidu a aktivně přispívat k ochraně státních hranic, veřejného pořádku, bezpečnosti osob a majetku. Při své činnosti budu dodržovat zákony a ostatní právní předpisy a zachovávat státní tajemství. Tak slibuji.“

(4) Po složení slibu předá náčelník pomocníku PS průkaz a rukávovou pásku.

§ 3

(1) Pomocníci PS se zařazují do jednotek pomocníků PS.

(2) Jednotky pomocníků PS zřizují a za jejich činnost odpovídají náčelníci.

§ 4

(1) Pomocníci PS vykonávají službu buď s vojáky zařazenými v Pohraniční stráži nebo s příslušníky Sboru národní bezpečnosti, popřípadě samostatně; mohou vykonávat službu též společně s členy Pomocné stráže Veřejné bezpečnosti.

(2) Pokud vykonávají pomocníci PS službu společně s vojáky zařazenými v Pohraniční stráži nebo s příslušníky Sboru národní bezpečnosti, řídí se jejich pokyny.

(3) Při výkonu služby s vojáky zařazenými v Pohraniční stráži nebo s příslušníky Sboru národní bezpečnosti mohou pomocníci PS použít prostředků ve smyslu § 57 odst. 2 zákona za podmínek tam uvedených.

§ 5

Pomocník PS je povinen

a) při výkonu své funkce zachovávat zákony a ostatní obecně závazné právní předpisy; při jednání vystupovat roz-

vážně, zdvořile a dbát cti, vážnosti a důstojnosti občanů i své vlastní,

- b) aktivně plnit úkoly pomocníka PS, trvale zvyšovat své politické a odborné znalosti a připravenost k plnění úkolů při ochraně státních hranic Československé socialistické republiky,
- c) zachovávat mlčenlivost o skutečnostech, s nimiž se seznámil v souvislosti s plněním úkolů pomocníka PS a které v obecném zájmu nebo v zájmu zúčastněných osob vyžadují, aby zůstaly utajeny před nepovolanými osobami; výjimku tvoří případy, kdy bude této povinnosti zproštěn podle zvláštních předpisů.

§ 6

Za mimořádný výkon služby nebo výsledky v práci může být pomocníku PS udělen věcný nebo peněžitý dar.

§ 7

[1] Pomocník PS musí být náčelníkem uvolněn z výkonu této funkce, jestliže o to požádá.

[2] Náčelník může zbavit pomocníka PS výkonu této funkce, jestliže náležitě neplní své povinnosti nebo dopustí-li se jednání, které je s funkcí pomocníka PS neslučitelné.

§ 8

Pomocníky PS podle této vyhlášky jsou občané, kteří ke dni její účinnosti byli pomocníky PS podle dosavadních předpisů.

§ 9

Zrušuje se nařízení ministra vnitra č. 40/1957 Sb., o zevním označení Pomocníků Pohraniční stráže.

§ 10

Tato vyhláška nabývá účinnosti dnem 1. září 1976.

Ministr:

doc. Dr. O B Z I N A, CSc., v. r.